

Dokument na rokovanie

B9-0518/2022

21.11.2022

NÁVRH UZNESENIA

predložený na základe vyhlásenia Komisie

v súlade s článkom 132 ods. 2 rokovacieho poriadku

o ochrane chovu hospodárskych zvierat a veľkých mäsožravcov v Európe
(2022/2952(RSP))

**Bert-Jan Ruissen, Pietro Fiocchi, Mazaly Aguilar, Emmanouil Fragkos,
Hermann Tertsch, Sergio Berlato, Margarita de la Pisa Carrión**
v mene skupiny ECR

Uznesenie Európskeho parlamentu o ochrane chovu hospodárskych zvierat a veľkých mäsožravcov v Európe (2022/2952(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na články 13 a 39 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
 - so zreteľom na smernicu Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (smernica o biotopoch),
 - so zreteľom na článok 132 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže počet veľkých šeliem sa v kontinentálnej Európe výrazne zvýšil a v roku 2016 predstavoval približne 9 000 rysov, 16 000 medveďov hnedých a 17 000 vlkov; keďže tieto počty sa v posledných rokoch ešte zvýšili; keďže na základe najlepších dostupných údajov je pravdepodobné, že v roku 2022 počet vlkov v geografickej Európe presiahne 21 500; keďže Medzinárodná únia na ochranu prírody (IUCN) klasifikovala vlka ako najmenej ohrozeného na úrovni EÚ z dôvodu veľkého nárastu jeho počtov už v roku 2018; keďže z deviatich európskych populácií vlka IUCN zaradila osem populácií do dvoch najpriaznivejších kategórií;
- B. keďže negatívny vplyv útokov rastúcej populácie vlkov na hospodárske zvieratá sa exponenciálne zvyšuje; keďže vlci sa čoraz častejšie dostávajú do tesnej blízkosti ľudí, najmä v husto osídlených oblastiach;
- C. keďže prílohy k smernici o biotopoch boli prijaté v roku 1992 a neboli aktualizované už 30 rokov napriek pokroku, ktorý dokazujú vedecké údaje o zvýšenom počte vlkov a priaznivom stave ochrany tohto druhu v EÚ;
- D. keďže v článku 19 smernice o biotopoch sa stanovuje postup prispôbovania príloh technickému a vedeckému pokroku bez toho, aby bolo potrebné smernicu znovu otvoriť;
- E. keďže veľké šelmy vykazujú vysokú mobilitu a ich populácie sa môžu rozprestierať na veľkých geografických územiach v rôznych krajinách v rámci EÚ aj mimo nej, čo vedie k situáciám, keď sa na tú istú populáciu s priaznivým stavom ochrany môžu vzťahovať riadiace opatrenia v jednom regióne, pričom v susednom regióne môže byť napriek rovnakému stavu ochrany klasifikovaná ako populácia vyžadujúca prísnu ochranu; vyzýva na vedecky podložený prístup, ktorý by zohľadňoval celú populáciu v členských štátoch;
- F. keďže stále vyššou prítomnosťou veľkých mäsožravcov najmä v horských aj riedko osídlených regiónoch, kde je pastva nevyhnutná na zachovanie týchto prioritných biotopov, sú ohrozené domáce zvieratá, najmä ako sú zvieratá chované na pastvinách a otvorených pasienkoch, pričom v hustejšie obývaných vidieckych oblastiach môže mať prítomnosť vlka negatívny vplyv na udržateľný rozvoj a kvalitu života vo vidieckych

oblastiach tak z hľadiska tradičného poľnohospodárstva, ako aj cestovného ruchu;

- G. keďže v husto osídlených a urbanizovaných oblastiach s malým počtom veľkých prírodných rezervácií sú domáce zvieratá viac ohrozené; keďže hustota ľudskej populácie sa v jednotlivých členských štátoch značne líši a pohybuje sa od 18 ľudí na km² vo Fínsku po viac ako 500 ľudí na km² v Holandsku;
 - H. keďže tradičné systémy horských pasienkov a pastvín sa čoraz viac opúšťajú v dôsledku environmentálnych, poľnohospodárskych a sociálno-ekonomických problémov spojených s hospodárením v tesnej blízkosti druhov veľkých mäsožravých šeliem, čo nevyhnutne vedie ku konfliktu s cieľmi ochrany prírody; keďže 50 % všetkých oviec v kontinentálnej Európe žije v blízkosti aspoň jedného druhu veľkých mäsožravých šeliem;
 - I. keďže sa ukázalo, že preventívne opatrenia na predchádzanie konfliktom koexistencie nie sú dostatočne účinné, pričom vedú k zvýšeniu prácnosti a neúmerným nákladom pre poľnohospodárov a majú výrazný vplyv na krajinu a voľný pohyb ostatných voľne žijúcich živočíchov;
 - J. keďže výška kompenzačných platieb sa v jednotlivých členských štátoch líši a často nezohľadňuje celú vzniknutú škodu, okrem nenapraviteľnej straty genetického dedičstva mnohých pôvodných plemien;
 - K. keďže straty a zranenia domácich zvierat v dôsledku útokov veľkých šeliem spôsobujú nielen utrpenie zvierat a hospodárske škody poľnohospodárom a chovateľom, ale majú aj značné emocionálne následky pre ich majiteľov;
1. Vyjadruje svoje znepokojenie nad rastúcim počtom útokov na hospodárske zvieratá v dôsledku rýchlo rastúcej populácie veľkých šeliem, najmä vlkov, v Európe; zdôrazňuje, že európska populácia vlkov sa od nadobudnutia účinnosti smernice o biotopoch pred 30 rokmi exponenciálne zvýšila a na základe najlepších dostupných údajov je pravdepodobné, že do roku 2022 prekročí počet 21 500 vlkov; zdôrazňuje, že vlk dravý sa v hodnotení IUCN zaraďuje medzi druhy, ktoré vzbudzujú najmenšie obavy na európskej úrovni a na úrovni EÚ-27, a že už nepatrí medzi ohrozené druhy;
 2. Zdôrazňuje, že EÚ sa musí zamerať na primerané riadenie biodiverzity, aby umožnila vyvážený rozvoj všetkých druhov a ekosystémov; poukazuje na to, že hoci politiky v oblasti biodiverzity priniesli pozitívne výsledky, pokiaľ ide o obnovu populácie veľkých šeliem v EÚ, treba uznať, že rastúca populácia vedie k rastúcim environmentálnym, poľnohospodárskym a sociálno-ekonomickým výzvam a že by sa malo prijať viac opatrení na základe regionálnejšieho prístupu v súlade s článkom 2 ods. 3 smernice o biotopoch, aby sa tieto kompromisy účinne riešili;
 3. Zdôrazňuje význam zlepšenia zdravotného dohľadu nad voľne žijúcimi zvieratami, čo je dôležité najmä v prípade vlkov v dôsledku kríženia so psami; vyjadruje znepokojenie nad rozšíreným výskytom hybridizácie v celej Európe, hoci stále so značnými rozdielmi v intenzite, pretože zvyšuje aj riziko interakcie s ľuďmi; žiada štandardizovanú politiku identifikácie krížencov a transparentný prístup vrátane cezhraničnej výmeny vzoriek DNA vlkov medzi výskumnými inštitúciami; zdôrazňuje význam včasného odhalenia kríženia a vyzýva na aktívnejší prístup k odberu vzoriek a odstraňovaniu zistených

krížencov z prírody;

4. Víta skutočnosť, že bod „Návrh na zmenu: preradenie vlka dravého (*Canis lupus*) z prílohy II do prílohy III dohovoru“ bolo zaradené do programu 42. zasadnutia Stáleho výboru Bernského dohovoru; zdôrazňuje, že stav ochrany vlka dravého na celoeurópskej úrovni odôvodňuje zmiernenie ochranného štatútu, a teda aj prijatie navrhovanej zmeny;
5. Vyzýva Komisiu, aby pravidelne hodnotila pokrok pri dosahovaní stavu ochrany druhov na úrovni populácií v celej EÚ a aby hodnotila rozšírenie voľne žijúcich živočíchov na základe vedeckých dôkazov a na základe výmeny jedincov a toku génov medzi subpopuláciami, pričom zohľadní vysokú cezhraničnú mobilitu druhov, a aby pristúpila k úprave stavu ochrany hneď, ako sa dosiahne požadovaný stav ochrany; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby uľahčili cezhraničnú spoluprácu a vypracovanie cezhraničných plánov riadenia, pričom by sa mali zohľadniť väčšie geografické regióny a úroveň populácie;
6. Vyzýva Komisiu, aby bezodkladne a v súlade s článkom 19 smernice o biotopoch navrhla zmeny potrebné na prispôsobenie príloh vedeckému pokroku v oblasti stavu ochrany vlka, a to presunutím druhu vlka z prísnej ochrany v prílohe IV na chránený druh v prílohe V, a aby okrem toho vypracovala postup pravidelného hodnotenia, ktorý by umožnil pravidelné zmeny stavu ochrany populácií druhov hneď po dosiahnutí požadovaného stavu ochrany v súlade s článkom 19 smernice o biotopoch;
7. Pripomína, že článok 16 smernice o biotopoch umožňuje členským štátom odchýliť sa od ustanovení o prísnej ochrane druhov, a to aj s cieľom zabrániť vážnym škodám na hospodárskych zvieratách, v záujme ochrany voľne žijúcich živočíchov a rastlín, zachovania prirodzených biotopov a v záujme verejného zdravia a bezpečnosti; na základe správ o uplatňovaných výnimkách, ktoré členské štáty zasielajú Komisii každé dva roky, konštatuje, že členské štáty využívajú flexibilitu, ktorú im poskytujú právne predpisy, v pomerne rôznej miere; vyzýva orgány členských štátov, aby lepšie využívali flexibilitu stanovenú v článku 16; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby aktívne pomáhali regiónom, ktoré čelia nárastu počtu konfliktov v oblasti koexistencie, pričom treba mať na pamäti, že tak voľne žijúce zvieratá, ako aj hospodárske zvieratá utrpia značné škody, a umožnili im tak využiť flexibilitu, ktorá už existuje podľa článku 16; vyzýva na uplatňovanie tohto článku, ktorý zohľadňuje rôznorodosť výziev v celej Európskej únii a v úzkej spolupráci s členskými štátmi, regiónmi a zainteresovanými stranami, aby sa umožnil prístup k riadeniu na úrovni väčších geografických regiónov a/alebo na úrovni populácií v členských štátoch;
8. Vyzýva Komisiu a členské štáty, aby urýchlene zaviedli potrebné riadenie a výnimky vzhľadom na vplyv útokov veľkých šeliem na dobré životné podmienky zvierat vrátane zranení, potratov, zníženej plodnosti, straty zvierat alebo celých stád a úhynu strážnych psov, ako aj na dobré životné podmienky ľudí vrátane straty príjmov a vyšších nákladov na prácu a materiál, ako aj možných zranení alebo ohrozenia života;
9. Zdôrazňuje, že chov hospodárskych zvierat musí byť možný bez toho, aby sa vyžadovali neprimerane nákladné a posilnené ochranné opatrenia, ktoré negatívne ovplyvňujú uskutočniteľnosť poľnohospodárstva vo vidieckych oblastiach; vyzýva

Komisiu, aby vykonala posúdenie vplyvu rastúcej prítomnosti veľkých šeliem v Európe na biodiverzitu, vidiecke komunity a vidiecky cestovný ruch vrátane obnovy generácií v poľnohospodárstve;

10. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby uznali, že súčasné opatrenia vrátane plotov a strážnych psov neprinášajú výsledky na primerané predchádzanie útokom a na umožnenie harmonického spolunažívania; žiada, aby sa pri vykonávaní preventívnych opatrení a zvažovaní výnimiek zohľadnil charakter terénu a ďalšie prevládajúce faktory, ako je cestovný ruch nevyhnutný pre tieto dotknuté oblasti; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v prípadoch, keď sa populácie veľkých šeliem rozširujú, uznali význam vypracovania a uplatňovania kontrolných opatrení pod dohľadom v súlade so smernicou o biotopoch na základe vedeckých dôkazov;
11. Zdôrazňuje, že hustota ľudskej populácie v EÚ sa značne líši, a preto je prirodzený priestor dostupný pre vlky alebo iné veľké šelmy v jednotlivých členských štátoch a regiónoch odlišný; poukazuje na to, že tieto oblasti nedokážu udržať rastúci počet vlkov a narastajú konflikty v rámci koexistencie, najmä v súvislosti s rastúcim počtom útokov na hospodárske zvieratá v dôsledku nedostatku voľne žijúcich kopytníkov; vyjadruje znepokojenie nad tým, že vlci sa v týchto oblastiach evidentne približujú k ľuďom, pretože sa už nevyhýbajú kontaktu s ľuďmi a prítomnosť poľnohospodára už neodrádza vlkov od útokov na hospodárske zvieratá; poukazuje na to, že ľudia žijúci v týchto oblastiach uvádzajú, že sa už necítia bezpečne, najmä tí zraniteľní; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby to náležite zohľadnili pri posudzovaní situácie a potreby ďalších výnimiek a riadiacich opatrení;
12. Zmena klímy, hospodárska kríza a množiace sa útoky veľkých šeliem majú na chovy dobytky v alpských oblastiach čoraz väčší vplyv; poukazuje na to, že poľnohospodárske podniky v horských oblastiach sú malé a majú vysoké dodatočné náklady, zohrávajú však dôležitú úlohu pri zachovaní horskej krajiny a ochrane biodiverzity v nehostinných oblastiach, kde veľké voľne žijúce bylinožravce vymizli alebo ich populácie ešte neboli opätovne obnovené, pretože predstavujú nákladovo efektívny prírodný nástroj na prevenciu a zmiernenie klimatických vplyvov, ako sú napríklad lesné požiare; poukazuje na to, že oblasti, ako sú druhovo bohaté trávne porasty *Nardus* na kremičitých substrátoch v horských oblastiach a alpínske a subalpínske vápencové trávne porasty, sú obzvlášť hodné ochrany podľa smernice o biotopoch; poukazuje na to, že kľúčovým faktorom pre zachovanie týchto oblastí je extenzívna pastva; konštatuje, že zvyšujúca sa populácia vlkov spolu s nemožnosťou realizovať ochranné opatrenia v extrémnych topografických lokalitách, ako sú horské a riedko osídlené oblasti, vedie k postupnému upúšťaniu od pasenia; vyzýva Komisiu, aby rozhodnými krokmi a konkrétnymi riešeniami chránila a zachovala tradičné poľnohospodárske postupy, ako je pastierstvo, model poľnohospodárskej pastvy, prax presunu zvierat uznaná UNESCO a spôsob života pastierov; uznáva, že na niektoré z týchto postupov sa môže vzťahovať navrhovaný zoznam potenciálnych poľnohospodárskych postupov financovaných z ekologických schém, ktoré by mohli viesť k zásahom do biotopov voľne žijúcich živočíchov; vyzýva Komisiu, aby vytvorila potrebné podmienky na ochranu pastvy, ak nie je možné prijať opatrenia na ochranu stáda;
13. zdôrazňuje, že dobré monitorovanie je predpokladom úspešného riadenia populácie veľkých mäsožravcov, ale členské štáty používajú rôzne metódy výskumu a

monitorovania; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby harmonizovali vedecky overené metodiky monitorovania vo všetkých členských štátoch a aby monitorovali populácie veľkých šeliem s prihliadnutím na cezhraničný rozmer, ktorý sa rozprestiera v rôznych krajinách a veľkých zemepisných oblastiach, ako aj na charakteristiky jednotlivých ekosystémov; okrem toho vyzýva Komisiu a členské štáty, aby systematicky monitorovali útoky na hospodárske zvieratá; žiada, aby boli výsledky monitorovania včas a transparentne prístupné verejnosti;

14. Vyzýva Komisiu a členské štáty, aby našli primerané okamžité a dlhodobé možnosti financovania mimo spoločnej poľnohospodárskej politiky na vhodné preventívne opatrenia a primerané odškodnenie poľnohospodárov za priame a nepriame škody spôsobené chránenými zvieratami vrátane nepriamych škôd, ako je strata plodu v dôsledku stresu počas útoku, čo spôsobí stratu produkcie v nadchádzajúcej sezóne; vyjadruje poľutovanie nad tým, že výška odškodnenia vyplácaného chovateľom hospodárskych zvierat po útoku a podmienky vyplácania sa v jednotlivých členských štátoch líšia; domnieva sa, že pokiaľ ide o náhradu škody poskytnutú poľnohospodárom po útoku na nápravu ujmy, jej vyplatenie by nemalo závisieť od predchádzajúceho zavedenia ochranných opatrení; žiada, aby sa náhrada škody spôsobenej veľkými šelmami nepovažovala za štátnu pomoc; vyzýva členské štáty, aby urýchlene a v plnej miere nahradili škody spôsobené chránenými živočíchmi;
15. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Komisii a Rade.